

39 yılı geride bırakan YÖK bilim hayatına yön verecek yeni projelere imza atıyor

39 yılı geride bırakan YÖK bilim hayatına yön verecek yeni projelere imza atıyor

Bir dönem "12 Eylül'ün mirası" algısı ve üniversiteler üzerindeki yetki ve denetimi nedeniyle ele tirlen YÖK, 39 yılı geride bırakırken yeni ya ında üniversitelerdeki yenilikçi çalı malarına "Yeni YÖK" mottosuyla imza atmaya hazırlanıyor.

Ankara

Bir dönem "12 Eylül'ün mirası" algısı ve üniversiteler üzerindeki yetki ve denetimi nedeniyle ele tirlen Yüksekö retim Kurulu (YÖK), 39 yılı geride bırakırken, yeni ya ında üniversitelerde kaliteyi ve liyakatı önceleyen yenilikçi çalı malarla "" mottosuyla imza atmaya hazırlanıyor.K, 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrası () tarafından hazırlanarak 6 Kasım 1981'de yayımlanan 2547 sayılı Yüksekö retim Kanunu ile kuruldu.Türkiye'deki tüm yüksekö retim kurumlarını çatısı altında toplayan YÖK, bugün itibarıyla sayısı 207'yi bulan yüksekö retim kurumu, 8 milyonu bulan ö renci, 175 bini bulan ö retim elemanı ile oldukça geni bir kesim için çalı malar ve koordinasyon görevi yürütüyor.YÖK'e bugüne kadar sırasıyla Prof. Dr. hsan Do ramacı, Prof. Dr. Mehmet Sa lam, Prof. Dr. Kemal Gürüz, Prof. Dr. Erdo an Teziç, Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan ile Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya ba kanlık etti.Yüksekö retim Kuruluna, 6 Kasım 2014'te vekaleten, 11 Kasım'da ise asaleten atanan Prof. Dr. Yekta Saraç ba kanlık yapıyor. Saraç, göreve geldi i günden itibaren "Yeni YÖK" felsefesiyle "eski YÖK" imajını geride bırakmak için birçok yapısal de i ikli e imza attı. Bu süreçte "YÖK üniversitelere neden müdahale ediyor?" döneminden "YÖK üniversitelere u konularda neden müdahale etmiyor?" dönemine geçildi i belirtilirken artık sürecin üniversitelere sürekli müdahale etmek yerine yetki devirleri ile yönetildi i açıklanıyor.Yeni misyon ve vizyonuna liyakat ve efaflı ı koyan YÖK, Yüksekö retim Kalite Kurulunun kurulması, Yüksekö retimde Misyon Farklıla ması ve htisasla ma Projesi, YÖK 100/200 Doktora Projesi, Hedef Odaklı Uluslararasıla ma, Üniversite-Sanayi Birli i, Dijital Dönü m, Açık Bilim ve Açık Eri im Projesi, Gelece in Meslekleri Projesi, YÖK Sanal Laboratuvarı, akademide liyakata ve kritik alanlara öncelik veren YÖK-Gelecek Projesi ve yakın zamanda ayrıntıları açıklanacak olan YÖK-Anadolu Projesi gibi birçok alanda kaliteyi önceleyen yeni ve yenilikçi çalı malarla imza atıyor."Yeni YÖK" mottosunun mimarı Yekta Saraç'ın göreve gelmesiyle Kurul, ilk olarak bazı yetkilerinin üniversitelere devredilmesiyle dikkatleri üzerine çekti. Bu dönemde yüksekö retimde daha önce cesaret edilemeyen yapısal de i iklikler hayata geçirildi. Bunların en önemlileri arasında YÖK'ten tamamen ba ımsız bir Yüksekö retim Kalite Kurulunun kurulması yer aldı.Yeni YÖK'ün ba lattı ı Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklıla ması ve Ara tırma Odaklı htisasla ma Projesi ile de yenilikler hayata geçirildi. Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler ve Ara tırma Üniversiteleri olmak üzere iki koldan yürütülen proje kapsamında, ara tırma üniversitelerinin performans sonuçlarına ili kin yıllık raporlar " efaflık" gere i kamuoyu ile payla ılmaya ba landı.Vakıf üniversitelerindeki kaliteyi artırmaya dönük de bir dizi faaliyet yürüten YÖK, bu üniversitelere AR-GE bütçesi ayırma ve ö retim üyesi yeti tirme zorunlulu u getirdi. Yüksekö retim tarihinde ilk kez "Üniversite Yıllık izleme ve De erlendirme Raporları" ve "Vakıf Yüksekö retim Kurumları Raporları" da yayımlanmaya ba landı. Türkiye'nin ihtiyaç duydu u alanlarda 5 binin üzerinde doktoralı yeti yiyorYüksekö retim Kurulunca, ilk kez ba latılan, ba arıya endekli burs programlarına büyük önem veriliyor. Bunlardan en dikkati çeken yeni YÖK'ün "Gelecek 10 yıl için güçlü nesiller yeti tirme" sloganı ile ba lattı ı 100 öncelikli alanda, her ça rıda 2 bin ki iye doktora bursu verilen "YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı" oldu.YÖK'ün özel önem verdi i bu programdaki ö renci sayısı, bu yıl itibarıyla 5 binin üzerine çıktı. Ayrıca, Yurtdı ı Doktora Ara tırma Bursu (YÖK-YUDAB) da hayata geçirilen önemli burs projeleri arasındaki yerini aldı.Temel Bilimler Programları Üstün Ba arı Sınıflarında (YÖK-TEBIP) özel müfredat ve hocalar tarafından e itim gören, ülke için özel bilim insanları yeti tirilirken YÖK ba arı bursları ile de ö renciler destekleniyor. YÖK ayrıca Türkiye'de ve hatta dünyada daha önce uygulanmamı olan bir yabancı ö renci burs programı kurguladı. Bu kapsamda, Türkiye'de ö renim görmesi sa lanan ö renciler, ülkelerine döndükten sonra kendi ülkelerindeki devlet kurumlarında 5 yıl boyunca hizmet verecek.Uluslararası ö renci sayısında rekor artı YÖK'ün uluslararasıla ma alanında hedef odaklı yaptı ı planlamalar da meyvesini vermeye ba ladı. "Yüksekö retimde Uluslararasıla ma Strateji Belgesi"nin de hazırlanmasıyla 182 ülkeden uluslararası ö renci sayısı 200 bini a ttı. Bu artı oranının, Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde son 3 yılda görülmedi i kaydedildi.Küresel ölçekteki koronavirüs hastalı ı salgınının ülkeye uluslararası ö renci akı ını olumsuz etkilememesi için bazı kararlar alındı ve YÖK olarak Study in Turkey YÖK Virtual Fair 2020 adıyla bir sanal yüksekö retim fuarı düzenlendi. 20-22 Temmuz 2020'deki fuarda, 165 ülkeden ziyaretçi, sanal ortamda, herhangi bir ücret ödemeksizin yüksekö retim kurumlarının temsilcileri ile bulu ma ve ayrıntılı bilgi alma imkanına sahip oldu. Uluslararası ö renciler için düzenlenen sanal fuarın bir benzeri de Türkiye'deki üniversite adayları ve veliler için Üniversiteni Ke fet YÖK Sanal Fuarı-2020 adıyla düzenlendi.Üniversite-sanayi i birli inde "sessiz devrim"Üniversite-sanayi i birli ine yönelik "sessiz devrim" tabiriyle düzenlemeler de hayata geçirildi. Buna göre, meslek yüksekokullarının organize sanayi bölgelerinde açılması ve i yeri odaklı e itimin te vik edilmesi uygulamaları ba latıldı. Bilimsel ara tırma projelerinde lisansüstü ö renciler bursiyer olarak desteklenirken, üniversitelerde sermaye irketi statüsünde Teknoloji Transfer Ofislerinin kurulmasına destek verildi. YÖK-Aselsan Doktora Programları (Aselsan akademi) da ba latıldı.YÖK'ün yürüttü ü yüksekö retimde yenilikçi giri imler, projeler ve düzenlemeler de devam ediyor. Doktora Sonrası Ara tırmacı stihdamı (Post-doc), ücretli ara tırma izni, emekli ö retim üyelerinin sözle meli olarak istihdam edilmesi, denklik ve tanımada yeni geli meler, yüksekö retimde engelsiz e itim ve eri im çalı maları, ilk kez verilen YÖK Üstün Ba arı Ödülleri, Yüksekö retim E itim Programları Danı ma Kurulu ve Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulunun kurulması, Ortado u'da Akademik Mirası Koruma Projesi gibi ba ıklarda politikalar da halen sürüyor.Üniversitelerde dijital dönü mSon dönemde yüksekö retim alanında dijital ortamda yenilikçi düzenlemeler de hayata geçirildi. YÖK'te dijital sistem ve veri payla ımı üzerine de çalı malar yürütüldü. Online denklik ba vurusu, YÖK Atlas, YÖK Akademik, Ulusal Tez Merkezi, üniversitelere e-Kayıt, YÖK Kariyer, e-Mezuniyet Belgesi, YÖK mobil uygulamaları gibi e-Devlet üzerinden kolayca yürütülen hizmetler sunulmaya ba landı."Dijitale en YÖK" mottosuyla Yüksekö retimde Dijital Dönü m Projesini yüksekö retim tarihinde ilk kez bu yıl hayata geçiren YÖK, bu alanda ö retim üyelerine ve ö rencilere yönelik e itimlere hız verdi."Açık Bilim ve Açık Eri im""Dijitale en YÖK" çalı maları kapsamında "Açık Bilim ve Açık Eri im" çalı maları ile yapılan bir dizi düzenleme sonunda açık bilim açık eri imde önemli mesafeler kat edildi. "YÖK Açık Bilim Sistemi Yazılım Projesi" çalı maları ise devam ediyor.YÖK'ün koronavirüs önlemleri çalı malarıYüksekö retim Kurulunca, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) önlemleri kapsamında üniversite ö rencilerinin açık eri imine sunulan "YÖK Dersleri Platformu" hayata geçirildi ve bu platforma ait içeriklere, mobil operatörler tarafından tanımlanacak olan 6 GB'lık "Uzaktan E itime Destek kotası" kapsamında ücretsiz eri im imkanı sa landı.YÖK bünyesinde, çe itli üniversitelerin farklı disiplinlerinden gelen uzaktan ö retim alanında uzman akademisyenlerin yer aldı ı "Uzaktan Ö retim Politikaları Komisyonu" olu turuldu.Salgın sürecinde üniversitelerdeki uygulamalara yönelik "Küresel Salgında Yeni Normalle me Süreci Rehberi" hazırlayan YÖK, ayrıca Türk Standardları Enstitüsü (TSE) i birli iyle salgın ile mücadele

kapsamında, üniversite yerle kelerinde sa lıklı ve temiz ortamların olu turulması, hijyen ko ullarının sa lanması için "Küresel Salgın Ba lamında Yüksekö retim Kurumlarında Sa lıklı ve Temiz Ortamların Geli tirilmesi Kılavuzu"nu hizmete sundu.Salgın nedeniyle mart ayında üniversitelerde uzaktan ö retime geçilmesiyle birlikte laboratuvar uygulamaları gerektiren derslere ili kin çözüm olarak YÖK Sanal Laboratuvar Projesi de hayata geçirildi.YÖK-Gelecek Projesi ile yeni dönemYeni YÖK tarafından yüksekö retim tarihinde ilk kez ba latılan YÖK Gelecek Projesi ile effalık, liyakat ve fırsat e itli ini gözeterek üniversitelerde akademik kadro kullanımında mevcut genel cari usule ek olarak yeni bir yöntem getirilmeye ba landı.Bu projede öncelenen "ki iler" de il, öncelikli alanlar olacak. Farklı statüde olan devlet üniversiteleri için kadro kullanımını konusunda ülkenin kalkınma yolundaki yürüyü üne uygun merkezi bir planlama yapılacak.Gelece in bilim insanları için YÖK tarafından kurgulanan bu proje üç a amadan olu acak. Projenin birinci a aması, ülkenin kalkınmasında önem arz eden disiplinlerarası alanlarda ara tırma görevlisi alımı ile ba latıldı. "Öncelikli Alan Ara tırma Görevlisi stihdamı" ile üniversitelere ek kadro tahsisi yapıldı. lan izinleri YÖK'ten alındıktan sonra gerekli artlar üniversitelerce yürütülüyor.Bu kadrolara yapılacak atamalar, bütünüyle liyakat çerçevesinde olması için belli bir üniversitenin havuzundan de il, Türkiye'nin havuzundan yararlanılarak gerçekleştirilecek.Yeni YÖK, Türk yüksekö retim sisteminin liyakat ve ehliyet çerçevesinde ekillendirilmesine ve üniversitelerin ihtisarla masına katkı sa layacak "Öncelikli Alan Ara tırma Görevlisi" atamalarıyla, kısa bir müddet zarfında yüksekö retim sisteminde hissedilebilir bir iyile me hedefliyor.Projenin ikinci a amasını ise "Öncelikli Alanlarda Ö retim Üyesi stihdamı" olu turuyor. Projenin bu a amasında öncelikli ve özellikli alanlar olarak kritik teknoloji alanları belirlendi. Dünyada kritik teknoloji olarak adlandırılan alanlara ili kin etki ve ülke atlarında yapılabilirlik analizleri dikkate alınarak kendi içlerinde önceliklendirildi. Daha sonra da belirlenen bu alanlarda üniversitelerin yetkinli ine ili kin bibliyometrik analizler yapıldı. Ba arılı bulunan üniversitelerin bölümleri ile bu kritik alanlar e le tirildi."Öncelikli Alan Ara tırma Görevlisi stihdamı" kapsamında, ülkenin kalkınma yolundaki öncelikli olan ve dünyada "kritik teknolojiler" olarak adlandırılan alanlarda üniversitelere ö retim üyesi kadroları (doktor ö retim üyesi, doçent, profesör) ek atama izinleri verildi. Belirlenen öncelikli alanlarda 77 üniversiteye 18 kritik teknoloji alanında 750 ek ö retim üyesi kadrosu tahsis edildi. Yani üniversiteler mevcut mevcut kadroları izinlerine ek olarak, toplamda 750 ö retim üyesi daha alabilecek. Böylece, sadece ülke için önemli olan kritik teknoloji alanlarında, ba arılı ö retim üyelerinin bulundu u bölümlere ba arısı dolayısıyla ayrıcalık tanınıyor. Bu a ama ile YÖK kuruldu u tarihten itibaren ilk defa ba arılı bölümlerin, merkezi olarak YÖK tarafından görülmesi ve bunlara kadro takviyesi yapılması söz konusu oldu.Projenin üçüncü a amasını ise akademik personel istihdamına yeni bir vizyon kazandıracak olan "YÖK Akademik Kariyer-Liyakat Platformu" olu turacak. Liyakat sahibi nitelikli doktoralı gençler ile üniversiteler ülkede ilk defa uygulanacak bir kurgu ile bir platformda e le tirilecek. Bu proje, doktorasını tamamlamı akademisyen, ara tırmacı ve bilim insanlarının Türk yüksekö retim sisteminde daha effaf ve liyakat odaklı istihdamına yönelik kurgulandı. Platform önümüzdeki günlerde kullanıma açılacak.YÖK-Anadolu ProjesiAnadolu'daki yeni geli en üniversiteleri nispeten daha geli mi üniversitelerle e le tirerek eksiklerin hızla giderilmesinin hedeflendi i, ilk kez kurgulanan "YÖK Anadolu Projesi"nin ise bu ay içerisinde hayat geçirilmesi planlanıyor.

Tags: